

DHAMMAGANTHĀNI PĀLIBHĀSĀYA PARIVATTANE SĪHAḶABHĀSĀ KĪDISĀ UPAYUÑJITABBĀ?

Dilini Āriyavaṃso¹

Saññāpanaṃ

Sōgatadhammaṃ dhāraṇāya ekammaḡgaṃvasena janā dhammapottakāni pariharaṇaṃ karonti. Tasmā loke bahuraṭṭhesu Pāliganthaṇi saka saka bhāsaṃ parivattante. Laṅkādiṇe'pi Pālibhāsāyaṃ kovidā dhammaganthaṇi Sīhaḷabhāsāya parivattetvā dhammappacāraṇaṃ kātuṃ sammā vāyamanti.

Kincā'pi janānāṃ sōgatadhammaṃ dhāraṇāya sīhaḷabhāya racitadhammaganthaṇi bahūpakārā honti, tāni gantāni nissaṃsayena bahujaṇassa sukhāvabodhāya bhavitabbāni. Ganthaṇi vicittabhāsāya parivattitāni'pi yadi atthāvabodhaṃ na bhavēyya, tāni gantāni sogatadhammappacāraṇaya upayuñjituṃ na bhavati.

PariyesanaPañhaṃ

Pālibhāsāya parivattita dhammaganthaṇaṃ ārammaṇaṃ pana dhammappacāraṇaṃ. Yasmā tāni ganthaṇi janehi dhāretuṃ na sakkā, tasmā taṃ ārammaṇaṃ na siddhati. Janā'pi dhammaganthaṇaṃ pariharaṇaṃ pajahanti.

Ārammaṇaṃ

Nānāvidha samayāni bahujaṇassa avabodhaṃ kātuṃ loke potthakāni bahūpakārā bhavanti. Sogatadhammappacāraṇavisaye'pi taṃ sādharmaṇaṃ. Kintu Pālibhāsāya parivattita sīhaḷaganthesu bahuṭṭhānesu vijjamaṇa bhāsānayaṃ, sāmaññajanehi avabujjhituṃ na sakkā. Tasmā tesu ganthesu upayuñjitabbā bhāsā kīdisā bhavitabbā'ti sākacchamuppādanaṃ ettha mama ārammaṇaṃ.

¹ Dilini Ariyawansa, Assistant Lecturer, Department of Sinhala, University of Peradeniya. dilini1@yahoo.com

Sākacchā

Pālibhāsāya Sīhaḷabhāsamaṃ ganthāni parivattane lekhaḱā nānā vidhikkamāni upayogaṃ karonti. Tāni vidhikkamāni dhammaṃ uggahaṇāya kiṃ ucitan'ti cīntetuṃ vaṭṭati.

- Yesu tesu ṭhānesu Pālibhāsāya anurūpāni sīhaḷavacanāni vijjamānāni.

පටිසල්ලානං කඩානමරිඤ්චමානො

ධම්මෙසු නිව්චං අනුධම්මචාරී

ආදීනවං සම්මසිතා භවෙසු

එකො චරෙ ඛග්ගවිසාණකප්පො (සු.නි)

(කායවිචේක සංඛ්‍යාත) පිළිසලන ද (චිත්තවිචේක සංඛ්‍යාත) ධ්‍යානය ද නොහරනුයේ, නිරතුරු (විදර්ශනෝපගත වූ) පඤ්චස්කන්ධාදි ධර්මයන්හි අනුධර්මචාරී වූයේ භවත්‍රයෙහි ආදීනව දක්නේ කගවෙහෙණ හගක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

- Aññataratṭhānesu Pālibhāsāya anurūpāni sakkatavacanāni vijjamānāni. Atthāni na sammā paridīpitāni.

පඤ්චහි බො ආවුසො අඛිගෙහි අනුග්ගහිතා සම්මාදිට්ඨී වෙතොවිමුත්ති ඵලා ච හොති වෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා ච. ඉධාවුසො සම්මාදිට්ඨී සීලානුග්ගහිතා ච හොති, සුතානුග්ගහිතා ච හොති, සාකච්ඡානුග්ගහිතා ච හොති, සමථානුග්ගහිතා ච හොති, විපස්සනානුග්ගහිතා ච හොති. ඉමෙහි බො ආවුසො පඤ්චහි අඛිගෙහි අනුග්ගහිතා සම්මාදිට්ඨී වෙතොවිමුත්තිඵලා ච හොති වෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ච පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා වාති. (ම.නි. I)

ඇවැත්නි, අංග පසෙකින් අනුග්ගහිත සමාග්දෘෂ්ටිය වෙතොවිමුත්තිය ඵල කොට ඇත. වෙතොවිමුත්ති ඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඵල කොට ඇත. ප්‍රඥාවිමුක්ති ඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ඇවැත්නි, මෙහි සමාග්දෘෂ්ටිය ශීලානුග්ගහිත ද වෙයි. ශුඤ්ඤානුග්ගහිත ද වෙයි. සංකථානුග්ගහිත ද වෙයි. සමථානුග්ගහිත ද වෙයි. විදර්ශනානුග්ගහිත ද වෙයි. ඇවැත්නි, මේ පසඟින් වහල ලත් සම්දිටු වෙතොවිමුත්තිය ඵල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥාවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇත්තේ ද වෙයි.

- Sakkatavacanānaṃ bahulatāya sāmāññajanehi saddakosehi vinā atthāvabodhaṃ kātuṃ na sakkā.

හිරි ඔත්තප්ප කරුණා අලොභාදී ප්‍රධාන වූ යම් කුලල විත්තොත්පාදයෙකින් ප්‍රාණසාත ප්‍රභාණය කරනු ලැබේ ද ඒ ප්‍රාණසාත ප්‍රභාණය ශීලනාර්ථයෙන් ප්‍රභාණ ශීල නම් වේ. අදින්තාදානාදිය පිළිබඳ වැ ද මෙසේ ය. මෙහි වනාහි ප්‍රභාණය යි ප්‍රාණසාතාදිය නොකැරැ හැරීම විනා (අමුතු) විශේෂ ධර්මයක් නැත. ප්‍රාණසාතාදිය නොකැරැ හැරීම ඒ ඒ කුලල ධර්මයන්ට පිහිට වන අර්ථයෙන් උපධාරණ වෙයි. (ඒ එසේ මැ යි :- ප්‍රාණසාත ප්‍රභාණය මෙමඳුණි ආදී කුලල ධර්මයන්ට ප්‍රතිෂ්ඨා යි.) (විසුද්ධිමග්ග)

තෘෂ්ණාව සමාධියට ඉඳුරා විරුද්ධ බැවින් තෘෂ්ණාධිකයන් ගේ ප්‍රතිපදාව දුඃඛ ය. තෘෂ්ණාධික නොවුවත් ගේ ප්‍රතිපදාව සුඛ ය. අවිද්‍යාව ප්‍රඥාවට ඉඳුරා විරුද්ධ බැවින් අවිද්‍යාධිකයන් ගේ අභිඥාව දන්ධ ය. අවිද්‍යාධික නොවුවත් ගේ අභිඥාව ක්ෂිප්‍ර යි. ජන්මාන්තරයෙහි සමථය පුරුදු නොකළවුන් ගේ ප්‍රතිපදාව දුඃඛ ය. ජන්මාන්තරයෙහි සමථය පුරුදු කළවුන් ගේ ප්‍රතිපදාව සුඛ ය. ජන්මාන්තරයෙහි විදර්ශනාව පුරුදු නොකළවුන් ගේ ප්‍රතිපදාව සුඛ ය. ජන්මාන්තරයෙහි විදර්ශනාව පුරුදු නොකළවුන් ගේ අභිඥාව දන්ධ ය. පුරුදු කළවුන් ගේ ක්ෂිප්‍ර ය. (විසුද්ධිමග්ග)

➤ Yesu tesu ṭhānesu upayogita bhāsāya atthaṃ sukhaṃ avabodhaṃ kātuṃ na sakkā.

ව්‍යපසමනය උපශාන්ත යැයි කියයි. අත්‍යන්ත ව්‍යපසමනයෙන් ශාන්ත සිතට යැයි අර්ථ යි. තව ද සියලු ක්ෂීණාශ්‍රවයන්ට ශේෂ රහිත කෙලෙස් සන්සිඳීමේ ඇති කල්හි ද, ශ්‍රාවක පාරමී ඥානයා ගේ මස්තකප්‍රාප්තියට හේතු වූ, ශ්‍රාවකයන් අතර අත්‍යයන් හා සාධාරණ නුවූ දම් සෙනෙවිහුගේ කෙලෙස් සන්සිඳවීමෙහි ලා විශේෂ සහිතතාවයන් දැක්වීමට උපසන්ත සන්ත වින්ත යැයි ශාස්තෘන් වහන්සේ උපශාන්ත ශබ්දයෙන් වෙසෙසා වදාළ සේක. (උදාන අට්ඨකථා)

Pālibhāsāya racītāni dhammagantāni avabodhaṃ kātuṃ asamatthehi janehi kincā'pi evaṃvidhāni potthakāni upayogaṃ karīyante, atthāvabodhaṃ pana sudukkharaṃ. Ekena saddakosena va ekena bahussutena va vinā sayameva atthāvabodhaṃ kātuṃ na sakkā. Tasmā dhammaganthānāni Pālibhāsāya parivattane upayunñjittabbā Sīhaḷabhāsā kīdisā bhavitabbā'ti punappunam cintittabbā.

Imāni udāharaṇāni pana sugamabhāsāya parivattita avatthāni.

හෙතෙම පැළ වෙන තණ, ගස්, වැල් සිඳීම, බිඳීම ආදියෙන් වැළකුණේ වෙයි. එක් වේලෙහි වළඳන බත් ඇත්තේ රාත්‍රි හෝජනයෙන් තොර වූයේ විකල් බොජුනෙන් වැළකුණේ වෙයි. මල් ගඳ විලවුන් සැරසීම් දැරීම් යන මෙයින් වැළකුණේ වෙයි. උස් ආසන මහා ආසනයන් ගෙන් වැළකුණේ වෙයි. රන්රිදී මසු කහවණු පිළිගැනීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැනීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. (ම.නි.)

Daṇḍe'eke damayanti aṅkusehi kasāhi ca;

Adaṇḍena asatthena ahaṃ danto'mhi tādina. (M III)

සමහර කෙනෙක් දණ්ඩෙන් ද හෙණ්ඩුවෙන් ද කස සැමීටියෙන් ද දමනය කරන්. තාදී (අෂ්ට ලෝක ධර්මයෙන් කම්පා නොවන) ගුණයෙන් යුක්ත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ විසින් ආයුධයක් නැති ව මම දමනය කරන ලද්දේ වෙමි.

Nigamanam

Pālibhāsāya racita sogatadhammaganthāni sabbehi avabodhituṃ na sakkā. Tasmā tāni gantāni loke nānā raṭṭhesu nānā bhāsāyo parivattanaṃ kariyante. Kiñcāpi atītato paṭṭhāya yāva ajjatanā Laṅkādīpe'pi dhammaganthāni Pālibhāsāya Sīhaḷabhāsam parivattante, taṃ kāraṇaṃ ārabha upayuñjīyamānā Sīhaḷabhāsā kiṃ sāmāññajanassa atthaṃ paridīpetuṃ samatthā'ti ekaṃ pañhaṃ. So pana sāmāññajanehi dhammañananvitāni potthakāni pajahitvā bhatti magganvitāni potthakāni sevituṃ mūlikahetu. Tasmā dhammaganthāni sugamabhāsāya parivattanavisaye ca atīte parivattita ganthāni vattamane voharīyamānāya bhāsāya puna parivattanavisaye ca ussahitabbaṃ hoti.

Upanissitaganthamālā

Bauddha Sanskr̥tika Madyasthānaya (ed.). (2004). *Vistarārtha Sanna Sahita Viśuddhimārgaya.*

Chalmers, Robert (ed.). (1951) *Majjhima Nikaya - Vol.II.* London: Oxford University Press.

De Soysa, A. P. (ed.). (1963). *Majjhima Nikaya.* Kolamba: Dharmasamaya Yanthralaya.

Dharmadāsa, Vijayatuṅga Liyanapaṭabændige (tr.) (2008). *Paramatthadīpanī nam vū Udānaṭṭhakatā.* Kolamba: Bauddha Sanskr̥tika Madyasthānaya.

Majjhima Nikāya Saṃsodhaka Maṇḍalaya (ed.). (1964). *Majjhima Nikāya - Prathama Bhāgaya.*

Paññānanda Himi, Siri (ed.). (1977). *Sūtra Nipātaya.* Kolamba: Lanka Bauddha Maṇḍalaya.